

nalezl též důstojného nástupce v osobě Dr. Jaromíra Čelakovského.

O oblíbenosti Fričově u posluchačů svědčí, že brzy po zahájení přednášek podali petici, aby předmět Fričov byl prohlášen za řádný. Žádosti bylo vyhověno jen potud, že frekventační a zkušební vysvědčení Fričova (podle studijního řádu z roku 1811 vydaná) mají »stejnou právní platnost a moc průvodní« jako vysvědčení řádného profesora.

—jr.—

Ruské knihy. Také ta okolnost, že konečně objevily se na knižním trhu ruské vědecké knihy, jest příznakem změny názorové, která se v Rusku v poslední době uplatňuje. Dříve byla to jen literatura politicko-agitační, která k nám docházela z Ruska, nyní konečně zase první vědecké knihy. Tyto knihy umožňují nám aspoň trochu porozumět vývoji Ruska posledních let, které bylo pro ostatní svět terra ignota. Co jsme z Ruska viděli, byl prach zvířený revolucí, který nám zahaloval skutečnosti. Slyšeli jsme, že hrouť se tam staré tradice a systémy a na místo nich nastupují ideje, které uskutečněním přivedeny byly často ad absurdum, ale všechny ty zprávy byly tendenční, které, ať s té či oné strany, skutečnost spíše zkreslovaly než objasňovaly.

Rusko prodělalo ohromný experiment v hospodářské i právní struktuře. Žasneme, že se po té soustavné destrukci, kterou provedl válečný komunismus, podařilo rekonstruovat opět strukturu Ruska aspoň tak, jak je dnes. Ovšem, že je to rekonstrukce prozatím povrchní a bude ještě nutno vyčkat, zda zapustí kořeny. Že se to podařilo, možno vysvětlit si výjimečnými okolnostmi, diktaturou, která neznala vážného odporu, pro které byl hospodářský život země tvárnou hmotou, která hnětla podle své vůle a vlastního uvážení.

A ideový výsledek? R. S. F. S. R. odvrátil se na poli hospodářské politiky úplně od komunismu a vrátil se nekompromisně ke kapitalistickým metodám. To, co v praxi zbylo z komunistické ideologie, jsou trosky. Zdá se, že RSFSR. se vyznačuje nyní všemi vlastnostmi kapitalistického státu: hospodářským kapitalismem, imperialismem, vnitřním absolutismem a konečně ne na posledním místě i tím, že své destruktivní ideje vyhrazuje cizině, že jich používá jako zbraně. Ani to není nic nového.

djl

Ústředí poraden pro volbu povolání konalo dne 30. března 1926 valnou hromadu v Praze, jíž zakončilo své pětiletí své činnosti. V tištěné výroční zprávě podává přehled o činnosti poraden v roce 1925 a zmiňuje se o výcviku poradců, o činnosti vydavatelské ve svém oboru a o styku svém s cizinou. Pražská poradna rozdělena jest na oddělení živnostenské a studentské; v oddělení živnostenském bylo za rok 1925 zpracováno 1784 případů, v oddělení studentském 804 případy. Poradna vyvíjí v poslední době zvláště intenzivní činnost kontrolní za účelem tím, aby mohla sledovat, jak dalece se prognosy její uskutečnily a v kolika případech bylo jejich rad poslechnuto. Dosavadní výsledky jsou velmi pěkné. Tam, kde není jistoty o zdraví dětí, jsou prováděny lékařské prohlídky, aby byla zjištěna fyzická způsobilost k určitým druhům zaměstnání.

Dr. Jindřich.

Ústavní vývoj Švýcarska a současné poměry. Posluchači pražské práv. fakulty měli ve středu 14. dubna příležitost vyslechnouti S. Č. P. »Všehrdem« pořádanou přednášku dra B o v a y e, rodilého Švýcara, o státním zřízení jeho vlasti. Švýcarsko je jeden z mála států, který se nemusí opírat ani o určitý národ, ani se nevytvořil kolem určité dynastie. Stát švýcarský se v pravém slova smyslu utvořil z vůle lidu. 1. srpna 1291 vzniká mezi 3 lesními kantony Schwyz, Uri a Unterwalden smlouva věčného spolenectví. Na začátku novověku jest již 13 kantonů. Mají převahu zemědělskou, konservativní a nepřejí dalšímu rozšiřování spolku. Nově připojené kraje mají práva menší a nazývají se spojenecké země. Od 15. stol. přechází vedení švýcarského spolku

států na Curych, který se pokládá za »řídící kanton«. Sněm tehdejší nelze přirovnati ke dnešnímu, přednášející jej přirovnává spíše ke Společnosti národů, kde k platnosti usnesení je třeba jednohlasnosti. Sněm však nabyl svými rozsudky velké vážnosti.

Již v této době počíná se vyskytovat fakt, že Švýcaři slouží v cizině jako vojáci, buď jednotlivě, ale většinou hromadně, tvoříce svůj vojenský oddíl pod vlastním velením. Faktum toto je všeobecně odsuzováno a vytýká se mu zejména vzniklé sesurování mravů, dále závislost švýcarské vlády na cizí vládě, která právě vojsko smlouvou se sněmem švýcarským t. zv. kapitulací si najímala. Ubíralo se tím potřebných pracovníků pro zemědělství. Věci došly tak daleko, že v jedné době bylo v cizích službách až 70.000 Švýcarů. Při vpádu francouzským nebylo doma schopných obhájců. Naproti tomu dlužno přiznati, že lid švýcarský, právě tak jako v jiných horských státech, musil si hledati obživu za hranicemi. Když přestaly pokusy o vpád z ciziny byli vojensky vycvičení Švýcaři nezaměstnání i proto nelze se diviti, že sněm přijímá nabídky, které se mu od různých vlád dějí. Ze získaných peněz kryly se státní výlohy. Smlouvy při tom uzavírané zabezpečovaly Švýcarsku výhody celní, možnost posílání mládeže na cizí školy atd. To, že Švýcaři poznali cizinu, prospělo i vlastní zemi. Doba reformační, spojená s neúspěšnými vzpourami sedláků, není vyplněna tak krutými událostmi jako jinde. Znamená úpadek politické jednoty, ale má význam kulturní vnitrostátně i mezinárodně. Švýcarsko se stává centrem evropského protestantismu.

Dalekosáhlejší změnu ústavy mimo právní uznání neodvislosti Švýcarska mírem Vestfálským, přinesla teprve revoluce francouzská. Ústava jí zavedená, přinesla sice mnoho dobrého, odstranila patricijský režim, ale neporozumněla povaze švýcarského státu a dle vzoru francouzského zavedla jednotný stát. Federalismus ovšem zase brzy zvítězil a vznikl na místě dřívějšího spolku států, a to státu jednotného, nově stát spolkový. Každý kanton si dává sám ústavu, která musí býti schválena ústřední vládou, a) nepřiči-li se ústavě spolkové, b) zásadám demokratickým a c) je-li přijata od lidu.

Rovnoprávnost němčiny, francouzštiny a italštiny je základní zásadou jazykovou. Školství je věcí jednotlivých kantonů. Stát je úplně laickým. Podpora církví je přenechána kantonům. Zákonodárství švýcarské je svou moderností vzorem pro mnohé jiné. Zbývá zcentralisovati ještě civilní proces a hlavně právo trestní. Národní shromáždění skládá se z Národní rady (Conseil National) a z rady stavovské (Conseil des Etats). Komory tyto jsou rovnocenné a o návrhu zákona se musí shodnouti. Volí na 3 léta spolkovou radu 7 člennou. Hlavní politické strany jsou: socialisté, demokraté, katolíci, agárrníci a liberální radikálové.

Skutečnými zvláštnostmi švýcarskými jsou referendum a iniciativa. Referendum — hlasování lidu o určitých předlohách — jest a) ústavní (obligatorní) a b) zákonodárné (fakultativní). Počet hlasů pro zavedení referenda ani iniciativy není ve všech kantonech stejný. Iniciativa jest možnost lidu donutiti příslušné činitele hlasováním, aby byl vypracován návrh na zavedení či změnu nějakého zákona. Referendum i iniciativa jsou hojně používány a oceňovány. Dr. Bovay vidí jejich přednost v tom, že zamezují každou revoluci. —ibl.—

LITERATURA.

Przemyslaw Dabkowski, *Historja prawa polskiego*. O nauce i nauczaniu spostrzezenia i postulaty. — Na čtvrtém sjezdu polských historiků v Poznani konaném r. 1925 přednesl profesor Lvovské univer-